Omgaan met familie als patiënt in de huisartsenpraktijk

Haio: NOBUS Britt , U.A.
Promotor: VAN DEN BROECK Kris , U.A.
Praktijkopleider: PLETTINX Marleen

Context: Sinds het ontstaan van de geneeskunde kampen huisartsen met het dilemma of ze eigen familie als patiënt zullen behandelen of niet. Politieke meningen zijn verdeeld. Sommigen zeggen dat je eigen familie niet kan behandelen, het zou de objectiviteit beïnvloeden waardoor er professioneel anders gehandeld wordt, anderen zeggen dat het nog steeds de keuze van de huisarts blijft, maar dat deze bedacht moet zijn op verwikkelingen. In deze studie wordt op zoek gegaan naar de mening en ervaringen van Antwerpse huisartsen. Er wordt nagegaan of zij eigen familie behandelen en of dit verschilt van hun aanpak naar andere patiënten toe.

Onderzoeksvraag: In deze studie wordt nagegaan of Antwerpse huisartsen bereid zijn om hun eigen familie al dan niet als patiënt te behandelen en wat hun beweegredenen zijn voor deze keuze. Is hun aanpak bij familie verschillend tegenover hun aanpak bij een gewone patiënt? Door te vragen naar ervaringen wordt onderzocht of er bepaalde factoren zijn die een invloed kunnen hebben op de medische gedachtegang en het medisch handelen van de huisarts en op welke manier huisartsen hier rekening mee houden. Bestaat er een ideale situatie om eigen familie te behandelen als patiënt? Wordt dit in de praktijk toegepast? We hopen een antwoord te verkrijgen op de vraag of huisartsen in het algemeen vinden of het al dan niet toegestaan mag zijn om eigen familie te behandelen, of er voorwaarden aan gekoppeld moeten worden en of er uitzonderlijke situaties bestaan waarbij deze voorwaarden zouden mogen vervallen.

Methode: Voor deze studie wordt een kwalitatief onderzoek opgesteld. Veertien Antwerpse huisartsen, negen vrouwen en vijf mannen tussen de 25 en 65 jaar, worden ondervraagd door middel van semi-gestructureerde diepte-interviews om een antwoord te bekomen op de doelvragen. Deze huisartsen hebben ooit al eens voor de keuze gestaan om eigen familie al dan niet te behandelen. De verkregen data worden verzameld en geanalyseerd.

Resultaten: Onze Antwerpse huisartsen vinden over het algemeen dat huisartsen eigen familie mogen behandelen als patiënt, er worden in deze populatie verschillende wijzen van aanpak gezien. Sommige huisartsen kiezen ervoor geen vaste huisarts te zijn van familie, andere om enkel het gezin te behandelen, nog andere om enkel het gezin niet te behandelen, enzovoort… Toch stellen onze huisartsen enkele algemene voorwaarden op waaraan idealiter voldaan moet kunnen worden om een goede huisarts te zijn voor eigen familie, gezien ze zelf opmerken dat hun medisch handelen beïnvloed wordt door verschillende factoren. Zo moeten zowel de huisarts als de patiënt akkoord gaan met deze arts-patiënten relatie, ze moeten zich er beiden goed bij voelen. Voor een consultatiemoment moet een rustige omgeving opgezocht worden en er moet structuur zijn in zo'n consult om de arts-patiënten rol zo optimaal mogelijk te houden. Het medisch dossier moet volledig en correct bijgehouden worden. Verder moet er rekening mee gehouden worden dat emotionele factoren en gevoelige gespreksonderwerpen het professioneel handelen kunnen beïnvloeden. In de praktijk worden deze voorwaarden niet altijd toegepast, waardoor onze huisartsen zich wel eens ongemakkelijk voelen, ze anders gaan handelen of waardoor er soms ook conflicten ontstaan. Echter zijn onze huisartsen zich hier grotendeels wel bewust van. Ze streven er over het algemeen naar deze ideaalomstandigheden te bereiken en als er gevoeld wordt dat het professioneel handelen beïnvloed wordt, ligt de drempel laag om familie door te verwijzen naar een collega-arts.

Conclusie: In de literatuur zijn de meningen verdeeld, maar uit dit onderzoek blijkt dat Antwerpse huisartsen in het algemeen van mening zijn dat het moet toegestaan zijn dat huisartsen hun eigen familie als patiënt behandelen, indien er aan enkele voorwaarden voldaan wordt. Er zijn meerdere factoren die het professioneel medisch handelen in het gedrang kunnen brengen en hierdoor wordt vaak gezien dat de houding van de huisarts tegenover familie verschilt van zijn houding tegenover een gewone patiënt. Het is belangrijk om zich als huisarts bewust te zijn van deze beïnvloedende factoren en tijdig door te verwijzen naar een collega-arts als er gevoeld wordt dat de professionele rol in het gedrang komt. Het is bevorderlijk voor de gezondheid van de familie van de huisarts als deze in het begin van diens carrière al reeds heeft kunnen nadenken of hij in staat zal zijn om aan deze voorwaarden te voldoen, en hij zichzelf dus capabel voelt om zijn eigen familie te behandelen.